

begrundet i retssikkerhedsmæssige betragtninger, kan rumme en risiko for. Der gives bl.a. udtryk for frygt for, at forslaget om en partsproces kan lægge op til, at forældre og barn opfattes – og opfatter hinanden – som modstående parter, og hvor udfaldet af sagen vil afhænge af, om det lykkes at fastslå dette modsætningsforhold.

Model 2 er udtryk for, at en tvangsmæssig foranstaltning alene er begrundet i behovet for støtte. Enhver proces, der indebærer risiko for, at indsatsen opfattes som et sanktionssystem, vil vanskeliggøre det videre samarbejde med forældrene, som er en forudsætning for den fortsatte indsats.

Model 2 lægger op til en fortsættelse af den udvikling, der har været karakteriseret ved, at det offentlige indsats består i en række *tilbud* om hjælp.

Med hensyn til ønsket om øget retssikkerhed foreslås i model 2, at dommer og psykolog får stemmeret. Der henvises endvidere til, at forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige forslag til ændringer (større krav til sagsbehandlingen, handleplan m.v.), hvorved der skabes en rimelig balance mellem hensynet til retssikkerhed og hensynet til, at der sikres mulighed for at iværksætte påkrævede hjælpeforanstaltninger.

Den retlige kontrol med kommunerne (»linievogterfunktionen«) varetages gennem muligheden for anke til Ankestyrelsen (og landsret).

Model 2 fastholder samtidig lægmandselementet som modvægt mod en høj grad af ekspertindflydelse. Selvom denne lægmandsindflydelse kan medføre forskelle i praksis, vil dette ikke i sig selv være en negativ konsekvens, hvis disse forskelle er begrundet i lokale kulturer, normer og menneskesyn.

Lovforslagets opbygning

Det nu foreliggende lovforslag er udformet *med udgangspunkt* i ovenstående forslag i betænkningen. I lovforslaget stilles forslag om ændringer i kapitel 8, 15 og 18 på baggrund af forslagene i betænkningen. Udover realitetsændringer er der - ligeledes efter anbefaling fra udvalgets betænkning - sket en række ændringer af sproglig og redaktionel karakter, uden at der hermed tilsigtes realitetsændringer eller lægges op til ændret praksis. Desuden er der i lovforslaget foretaget visse ændringer af overvejende redaktionel karakter, og enkelte bestemmelser er af systematiske grunde placeret andre steder i lovforslaget end foreslået i betænkningen. Herom henvises til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Familiens stilling i sager om bistand til børn og unge.

I lovforslaget er det et gennemgående formål at højne kvaliteten af den hjælp, der tilbydes, hvis familien har vanskeligheder. Det er desuden et gennemgående formål at gøre reglerne så klare og gennemskuelige som muligt. Endelig indeholder forslaget en række regler til sikring af familiens retssikkerhed.

Lovgrundlaget skal være så klart som muligt. Det er en styrkelse af familiens position i forhold til myndighederne, at det klart fremgår af loven, hvilken hjælp der kan tilbydes familien, hvis der bliver behov for særlig støtte til et barn eller en ung.

Der skal laves en grundig og helhedsorienteret undersøgelse. Her skal det bl.a. afklares, om familien selv har ressourcer, der kan bidrage til løsning af vanskelighederne.

Bliver der behov for hjælp, bør det tilstræbes, at barnet eller den unge kan blive i hjemmet.

Er forældrene enige i, at en anbringelse uden for hjemmet er den bedste løsning, skal forældrene have klar besked om, hvad de giver deres samtykke til.

Ved anbringelse uden for hjemmet skal der altid laves en plan. I denne plan skal der bl.a. stå, hvad der er formålet med anbringelsen, og hvor lang tid anbringelsen forventes at vare. I planen skal der også stå noget om støtten til familien under og efter barnets anbringelse.

Kan en tvangsmæssig anbringelse ikke undgås, skal det være helt klart for forældrene, hvorfor anvendelse af tvang er nødvendig. Derfor skal det tydeligt fremgå af loven, hvilke forhold i familien der kan begrunde, at der træffes en beslutning om at gennemføre anbringelsen tvangsmæssigt.

I de tilfælde, hvor det af hensyn til barnet eller den unge er nødvendigt at gennemføre foranstaltningen tvangsmæssigt, videreføres og udbygges reglerne for fremgangsmåden ved sagens behandling. For at styrke forældrenes mulighed for at fremføre deres syn på sagen, udvides adgangen til at få gratis advokatbistand. Der sker også en udvidelse af klageadgangen, herunder muligheden for domstolsprøvelse.

Barnets retsstilling

I det foreliggende lovforslag stilles der i overensstemmelse med udvalgets anbefaling forslag om, at den unge, der er fyldt 15 år, får partsstatus og mulighed for selv at udøve sine partsbeføjelser. I konsekvens af denne partsstatus stilles der også forslag om, at den unge får ret til advokatbistand. Den unges advokat får således til opgave at varetage den unges interesser i overensstemmelse med den unges egne ønsker.

I diskussionen om børns og unges rettigheder nævnes ofte muligheden for – uanset alder – at tilde-